

**WARMIŃSKO-MAZURSKI
OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO
Z SIEDZIBĄ W OLSZTYNIE**

**ZAKŁADANIE I PROWADZENIE
POZAROLNICZEJ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ
NA OBSZARACH WIEJSKICH**

Olsztyn, 2018 r.

Natalia Machatek

Zakładanie i prowadzenie
pozarolniczej działalności gospodarczej
na obszarach wiejskich

Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Olsztynie
ul. Jagiellońska 91, 10-356 Olsztyn, tel./fax 89 535 76 84, 526 44 39
e-mail: sekretariat@w-modr.pl, www.w-modr.pl

WMODR Oddział w Olecku
ul. Kolejowa 31, 19-400 Olecko
tel. 87 520 30 31, 520 30 32, fax 87 520 22 17
e-mail: olecko.sekretariat@w-modr.pl

Dyrektor WMODR
mgr inż. Damian Godziński

Zastępca Dyrektora WMODR
mgr Małgorzata Micińska-Wąsik

Zastępca Dyrektora WMODR
mgr Sonia Solarz-Taciak

p.o. Dyrektor Oddziału WMODR w Olecku
mgr Robert Nowacki

Druk: Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Olsztynie
ul. Jagiellońska 91, 10-356 Olsztyn
tel./fax. 89 526 44 39, 89 535 76 84
e-mail: redakcja@w-modr.pl, www.w-modr.pl

Nakład: 200 egz.
Wydanie: I

SPIS TREŚCI

1. Wstęp. Wielofunkcyjność na obszarach wiejskich	4
2. Działania z PROW 2014-2020. Wzmacnianie przedsiębiorczości	5
3. Rolniczy Handel Detaliczny (RHD)	6
4. Ubezpieczenie społeczne dla zakładającego i prowadzącego pozarolniczą działalność	7
5. Współpraca z Lokalnymi Grupami Działania (LGD)	9
6. Przykładowe dotacje na start	11
7. Rozwój Ekonomii Społecznej i Gospodarstw Opiekuńczych	14
8. Literatura	15

I. WSTĘP. WIELOFUNKCYJNOŚĆ NA OBSZARACH WIEJSKICH

Wielofunkcyjność rolnictwa to szeroki termin. Węższym od niego jest wielozawodowość rolników. Osoby prowadzące działalność rolniczą podejmują działania zarobkowe niezwiązane z działalnością rolniczą. Płatne zajęcia podejmowane są szczególnie w małych gospodarstwach rolnych. Opierając się na danych z 2005 roku, raport Komisji Europejskiej podaje, iż 1/3 gospodarstw w UE-27 uzyskuje dochody z pracy poza gospodarstwem. Ten odsetek jest wyższy (44%) w przypadku gospodarstw bardzo małych (poniżej 1 ESU) i niewielki (18%) w gospodarstwach dużych (powyżej 16 ESU). Nasilenie zjawiska wielozawodowości nasilone jest w gospodarstwach prowadzących hodowlę owiec czy produkcję zbóż. Natomiast jest znacznie niższe w wysoko wyspecjalizowanych gospodarstwach prowadzących bydło mleczne czy gospodarstwo ogrodnicze. Jest też często występujące na terenach zurbanizowanych [Wilkin 2010].

Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich może być rozpatrywany na dwóch płaszczyznach: społeczno-gospodarczej i przestrzennej. Pierwszy aspekt dotyczy czynników wytwórczych, jakie dostępne są na wsi. Drugi odnosi się do rozmieszczenia działalności społeczno-gospodarczej człowieka na terenach wiejskich i wynika on z planowania i zagospodarowania przestrzennego. Rozwój społeczno-gospodarczy powoduje zmiany ilościowe i jakościowe w sposobach gospodarowania na obszarach wiejskich. Restrukturyzacja rolnictwa zmierza do wykształcenia wysokospecjalizowanych, konkurencyjnych i nowoczesnych gospodarstw rolnych. Prowadzi do przekształceń własnościowych i kapitałowych. Wymusza redukcję etatów w produkcji rolniczej, a jednocześnie stwarza popyt na rozwój przetwórstwa produktów rolnych w gospodarstwach rolnych. Powstawanie małych i średnich przedsiębiorstw na obszarach wiejskich, głównie w zakresie przetwórstwa i usług, wymusza procesy przystosowawcze dla ludności, która nie znajduje zatrudnienia w rolnictwie, a jednocześnie może zająć się prowadzeniem pozarolniczej działalności. Możliwa jest integracja i kooperacja działalności rolniczej z pozarolniczą w otoczeniu agrobiznesu [Adamowicz i Zwolińska-Ligaj 2009].

II. DZIAŁANIA Z PROW 2014-2020. WZMACNIANIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

W ramach działania „Wzmacnianie przedsiębiorczości” wyróżnia się następujące poddziałania;

- Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich (Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej).
- Wsparcie inwestycji w tworzenie i rozwój działalności pozarolniczej (Rozwój przedsiębiorczości – rozwój usług rolniczych).
- Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój (Przetwórstwo i marketing produktów rolnych).

KRÓTKA CHARAKTERYSTYKA POWYŻSZYCH PODDZIAŁAŃ

Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej.

Premia (wsparcie) w wysokości 100 tys. zł, wypłacana w dwóch ratach (I rata 80% kwoty pomocy; II rata 20% kwoty pomocy). Ubiegać się o nią może osoba fizyczna. Pomoc może być przyznana, jeśli wnioskodawca jest beneficjentem poddziałania „Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa” albo spełnia określone warunki:

- Jest ubezpieczony na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników z mocy ustawy i w pełnym zakresie jako rolnik, małżonek lub domownik.
- Za rok poprzedzający złożenie wniosku o przyznanie pomocy przyznano płatność do gruntów rolnych wchodzących w skład gospodarstwa rolnego, w którym pracuje wnioskodawca.
- Biznesplan zakłada, że nastąpi utworzenie co najmniej jednego miejsca pracy w przeliczeniu średniorocznym (również samo zatrudnienie).
- Beneficjent rejestruje działalność w odpowiednim systemie lub rejestrze.
- Zobowiązuje się do podlegania ubezpieczeniu społecznemu na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych do dnia upływu okresu związania z celem. Beneficjent nie będzie podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników do dnia upływu okresu związania celem.

Wsparcia nie przyznaje się beneficjentom następujących instrumentów: „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” PROW 2007-2013, w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” dla operacji, które odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” PROW 2007-2013, „Premie dla młodych rolników”, „Restrukturyzacja małych gospodarstw” PROW 2014-2020.

Rozwój usług rolniczych

Wsparcie 50% kosztów kwalifikowanych, finansowanie do 500 tys. zł w okresie realizacji PROW 2014-2020. Beneficjentem jest osoba fizyczna, osoba prawna, jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, prowadząca działalność gospodarczą w zakresie usług rolniczych jako mikro lub małe przedsiębiorstwo przez co najmniej dwa lata przed dniem złożenia wniosku o przy-

znanie pomocy. Wnioskodawca deklaruje obowiązek dokumentowania świadczenia usług rolniczych – zabezpieczenie przed ryzykiem sztucznych warunków w celu uzyskania wsparcia, tj. zakupu maszyn rolniczych w celu prowadzenia działalności gospodarczej zapewniającej dochód, a nie takich, które przede wszystkim będą używane we własnym gospodarstwie rolnika. Wnioskodawca przedkłada biznesplan dotyczący rozwoju działalności gospodarczej, zakładający prowadzenie rentownej działalności w zakresie usług dla rolnictwa.

Przetwórstwo i marketing produktów rolnych

Wsparcie do 50% kosztów kwalifikowanych i nie więcej niż:

- 3 mln dla jednego beneficjenta w okresie realizacji PROW 2014-2020 i nie mniej niż 100 tys. zł na operację. W przypadku związków grup producentów rolnych lub zrzeszeń organizacji producentów dla jednego beneficjenta w okresie realizacji PROW 2014-2020 nie więcej niż 15 mln zł i nie mniej niż 100 tys. zł na operację. Natomiast dla rolników, domowników, małżonków rolnika; rozpoczynających działalność w zakresie przetwórstwa produktów rolnych do 300 tys. zł i nie mniej niż 10 tys. zł na operację.

Beneficjentem tego poddziałania może być:

- podmiot mający zarejestrowaną działalność w zakresie przetwórstwa lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych, działa jako przedsiębiorca wykonujący jako mikro lub małe, średnie przedsiębiorstwo,
- rolnik będący osobą fizyczną, domownik, małżonek rolnika, podlegający ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie (dotyczy rolników rozpoczynających działalność gospodarczą w zakresie przetwórstwa produktów rolnych).

III. ROLNICZY HANDEL DETALICZNY (RHD)

To jedna z form handlu detalicznego, dla której w świetle zobowiązującego prawa przyjęto odrębne uregulowanie nadzoru organów urzędowej kontroli żywności oraz zastosowano preferencje podatkowe. W ramach RHD możliwa jest produkcja i przetwarzanie żywności pochodzenia zwierzęcego i roślinnego w sposób inny niż przemysłowy (np. przetwory zbożowe, produkty mięsne, produkty mleczne, przetwory z owoców i warzyw, gotowe posiłki mięsne i roślinne). RHD to forma sprzedaży żywności polegająca na zbywaniu konsumentowi finalnemu żywności pochodzącej w całości lub części z własnej uprawy, hodowli, chowu podmiotu działającego na rynku spożywczym. Rejestracji RHD dokonuje się w następujących instytucjach:

- Zamiar prowadzenia produkcji i sprzedaży produktów pochodzenia zwierzęcego lub żywności zawierającej jednocześnie środki spożywcze pochodzenia roślinnego i produkty pochodzenia zwierzęcego (żywność złożona) należy zgłosić do właściwego powiatowego lekarza weterynarii poprzez złożenie wniosku o wpis zakładu do rejestru zakładów w formie pisemnej, w terminie co najmniej 30 dni przed dniem rozpoczęcia planowanej działalności. Podmiotom prowadzącym działalność w ramach RHD produktami zwierzęcymi lub żywnością złożoną zostaje nadany weterynaryjny numer identyfikacyjny. Podmioty te nie są zobligowane do sporządzenia projektu technologicznego.

- ❑ Zamiar prowadzenia produkcji i sprzedaży żywności pochodzenia roślinnego (niezwierzęcego) należy zgłosić do właściwego państwowego powiatowego inspektora sanitarnego poprzez złożenie wniosku o wpis zakładu do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej, w terminie co najmniej 14 dni przed rozpoczęciem planowanej działalności.

Warunki uznania działalności za RHD:

- ❑ Obróbka lub przetwarzanie żywności (surowce, produkty mięsne, produkty mleczne) i jej przechowywanie w punkcie sprzedaży lub dostaw do konsumenta końcowego.
- ❑ Sprzedaż żywności konsumentowi końcowemu.
- ❑ Żywność pochodzi w całości lub w części z własnej uprawy, hodowli, chowu.
- ❑ Sprzedaż żywności regulowana jest w ramach limitów określonych rozporządzeniem MRIW.
- ❑ Sprzedaż żywności bez udziału pośredników, za wyjątkiem żywności zbywanej podczas wystaw, festynów, kiermaszów organizowanych w celu promocji żywności, jeżeli pośrednik prowadzi sprzedaż żywności wyprodukowanej przez siebie, a także inny podmiot w ramach RHD w danym powiecie, na obszarze którego znajduje się miejsce produkcji tej żywności lub na terenie powiatu sąsiadującego.

Wymagania z zakresu zapewnienia bezpieczeństwa żywności wprowadzanej do obrotu.

Produkcja i sprzedaż nie może stanowić zagrożenia dla bezpieczeństwa żywności i mieć niekorzystnego wpływu na zdrowie publiczne. Spełnienie wymagań określonych rozporządzeniem (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego (...) oraz rozporządzeniem (WE) nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie higieny środków spożywczych oraz przepisów wydanych w trybie tego rozporządzenia. Dokumentowanie ilości sprzedawanej żywności. Właściwe oznakowanie miejsca sprzedaży żywności. Wykorzystanie do produkcji mięsa zwierząt kopytnych pozyskanego z uboju dokonanego w rzeźni zatwierdzonej przez powiatowego lekarza weterynarii (zakaz wykorzystania mięsa z uboju na własny użytek).

Wymagania w zakresie oznakowania miejsca sprzedaży żywności.

Czytelność i widoczność dla konsumenta. Napis „Rolniczy Handel Detaliczny”. Dane obejmujące imię i nazwisko, albo nazwę i siedzibę podmiotu prowadzącego RHD, adres miejsca produkcji sprzedawanej żywności oraz weterynaryjny numer identyfikacyjny podmiotu prowadzącego rolniczy handel detaliczny (dotyczy żywności pochodzenia zwierzęcego i żywności złożonej).

IV. UBEZPIECZENIE SPOŁECZNE DLA ZAKŁADAJĄCEGO I PROWADZĄCEGO POZAROLNICZĄ DZIAŁALNOŚĆ

Zgodnie z przepisem art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, rolnik lub domownik, który rozpoczyna prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej lub rozpoczyna współpracę przy prowadzeniu tej działalności, może nadal podlegać ubezpieczeniu społecznemu rolników, jeśli:

- podlegał temu ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy nieprzerwanie przez co najmniej 3 lata i nadal prowadzi działalność rolniczą, lub stale pracuje w gospodarstwie rolnym obejmującym obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego lub w dziale specjalnym w rozumieniu ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników;
- złożył w KRUS oświadczenie o kontynuowaniu tego ubezpieczenia w terminie 14 dni od rozpoczęcia wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej lub rozpoczęcia współpracy przy jej prowadzeniu. Niezachowanie terminu na złożenie oświadczenia jest równoznaczne z ustaniem ubezpieczenia od dnia rozpoczęcia wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy jej prowadzeniu. Oświadczenie można złożyć na wniosku o wpis do centralnej ewidencji i informacji o działalności gospodarczej (CEIDG-1). Złożenie wniosku w tej formie do organu ewidencyjnego traktowane jest jak dotrzymanie terminu złożenia oświadczenia w KRUS;
- nie jest pracownikiem i nie pozostaje w stosunku służbowym;
- nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty albo do świadczeń z ubezpieczeń społecznych;
- kwota należnego podatku dochodowego za poprzedni rok podatkowy od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej (jeżeli działalność ta była prowadzona) nie przekracza określonej kwoty granicznej. Roczna kwota graniczna podlega corocznej waloryzacji wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem i jest ogłaszana w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, w drodze obwieszczenia ministra właściwego do spraw rozwoju wsi.

Zaświadczenie naczelnika właściwego urzędu skarbowego lub oświadczenie o kwocie należnego podatku dochodowego od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej za poprzedni rok podatkowy rolnik lub domownik prowadzący w poprzednim roku podatkowym pozarolniczą działalność gospodarczą obowiązany jest złożyć w KRUS wraz z oświadczeniem, o którym jest mowa w pkt 2).

Zatem kwota podatku od prowadzonej działalności pozarolniczej ma wpływ na możliwość zostania przez rolnika lub domownika w ubezpieczeniu społecznym rolników w kolejnych latach. Do dnia 31 maja każdego roku, po rozliczeniu roku podatkowego, rolnik lub domownik podlegający ubezpieczeniu rolniczemu, prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą lub współpracujący przy jej prowadzeniu, ma obowiązek złożyć w KRUS zaświadczenie naczelnika właściwego urzędu skarbowego albo oświadczenie, że kwota należnego podatku dochodowego od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej za poprzedni rok podatkowy nie przekroczyła rocznej kwoty granicznej. Należy w tym miejscu podkreślić, że zgodnie z obwieszczeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 kwietnia 2018 r. (M.P. z 2018 r. poz. 451) roczna kwota graniczna należnego podatku dochodowego od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej za 2018 r. wynosi 3.376 zł.

Jeśli kwota tego podatku przekroczy „roczną kwotę graniczną”, a także jeżeli nie zostanie zachowany powyższy termin złożenia zaświadczenia albo oświadczenia, ubezpieczenie rolnika lub domownika ustanie z dniem, do którego rolnik lub domownik zobowiązany był złożyć zaświadczenie/oświadczenie/ w jednostce Kasy, chyba że ten rolnik lub domownik zaprzestał prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w sposób trwały lub okresowy przed upływem tego terminu. Osoba ubezpieczona powinna w ciągu 14 dni zgłosić fakt zaprzestania wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej.

Rolnik lub domownik prowadzący dodatkowo pozarolniczą działalność gospodarczą będzie zobowiązany do opłacania miesięcznej składki podstawowej na ubezpieczenie emerytalno-rentowe w podwójnym wymiarze. Natomiast na ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie składka za te osoby opłacana jest w pojedynczej wysokości, tak samo jak za pozostałych ubezpieczonych, którzy nie prowadzą pozarolniczej działalności gospodarczej.

Pozarolnicza działalność gospodarcza jest to – w rozumieniu ustawy – pozarolnicza działalność gospodarcza prowadzona na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez osoby fizyczne, na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, z wyłączeniem: wspólników spółek prawa handlowego, osób prowadzących działalność w zakresie wolnego zawodu; w rozumieniu przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, z której przychody są przychodami z działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Przez rozpoczęcie prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej rozumie się także:

- wznowienie prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej po jej okresowym zawieszeniu,
- zmianę rodzaju lub przedmiotu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej.

Przez rozpoczynającego współpracę przy prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej rozumie się tylko tego rolnika lub jego domownika, który w stosunku do osoby prowadzącej taką działalność (zgodnie z przepisami o systemie ubezpieczeń społecznych) jest: małżonkiem, dzieckiem własnym lub dzieckiem przysposobionym, dzieckiem drugiego małżonka, matką, ojcem, macochą, ojczymem lub osobą przysposabiającą, i pozostaje z tą osobą we wspólnym gospodarstwie domowym.

V. WSPÓŁPRACA Z LOKALNYMI GRUPAMI DZIAŁANIA (LGD)

Lokalna Grupa Działania jest to rodzaj partnerstwa terytorialnego tworzonego zwykle na obszarach wiejskich, zrzeszającego przedstawicieli lokalnych organizacji (z sektora publicznego, prywatnego i pozarządowego) oraz mieszkańców danego obszaru wyznaczonego granicą gmin członkowskich. W Polsce podstawą prawną funkcjonowania LGD są ustawy: o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich oraz o stowarzyszeniach. Członkami tych organizacji mogą być m.in. przedstawiciele samorządów gmin, placówek oświaty, kultury, parafii, organizacji i stowarzyszeń działających na danym terenie, firm, spółdzielni itp., a w stowarzyszeniach także zwykli mieszkańcy. LGD najczęściej zarejestrowane są w Krajowym Rejestrze Sądowym jako stowarzyszenia posiadają statut i wybrane władze: radę, zarząd i komisję rewizyjną. Najważniejszym gremium decyzyjnym LGD jest zgromadzenie członków. LGD przygotowuje Lokalną Strategię Rozwoju. Obszar nią objęty powinien być spójny i liczyć co najmniej 30 tys. i nie więcej niż 150 tys. mieszkańców. Po akceptacji LGD przez samorząd danego województwa, może ona korzystać ze środków finansowych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Rolnicy, rybacy oraz przedsiębiorstwa społeczne wchodziły w skład tzw. sektora gospodarczego.

Na terenie woj. warmińsko-mazurskiego działa 12 Lokalnych Grup Działania. Nazwy, adresy siedziby oraz zasięg działania przedstawiono w tabeli.

Nazwa LGD	Adres	Teren działania (gminy miejskie i wiejskie, miejsko-wiejskie)
„Zalew Wiślany” rybacka	Ul. Portowa 3, 14-500 Braniewo	Braniewo, Frombork, Tolkmicko
„Wielkie Jeziora Mazurskie” rybacka	Pl. Wolności 1b, 11-600 Węgorzewo	Budry, Giżycko, Kruklanki, Miłki, Pozezdrze, Ryn, Srokowo, Węgorzewo, Wydminy.
„Południowa Warmia”	Ul. Mickiewicza 40, pok.1, 11-010-Barczewo	Barczewo, Biskupiec, Gietrzwałd, Kolno, Olsztynek, Pasym, Purda, Stawiguda
„Partnerstwo Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej”	Ul. Braniewska 11, 14-530 Frombork	Braniewo, Frombork, Lełkowo, Milejewo, Młynary, Pieniężno, Płoskinia, Wilczęta.
„Warmiński Zakątek”	Ul. Grunwaldzka 6, 11-040 Dobre Miasto	Bartoszyce, Bisztynek, Dobre Miasto, Dywity, Górowo Iławec- kie, Jeziorany, Kiwity, Lidzbark Warmiński, Lubomino, Orneta
„Lider w EGO”	Pl. Wolności 2/1, 19-400 Olecko	Banie Mazurskie, Dubeninki, Ełk, Gołdap, Kalinowo, Kowa- le Oleckie, Prostki, Stare Juchy, Świętajno, Wieliczki
„Mazurskie Morze”	Ul. Leśna 22, 12-250 Orzysz	Biała Piska, Mikołajki, Mrągowo, Orzysz, Piecki, Pisz, Ruciane-Nida, Sorkwity
„Kraina Drwęcy i Pasłęki”	Ul. Mazurska 30, 14-105 Łukta	Dąbrówno, Grunwald, Jonkowo, Łukta, Miłakowo, Morąg, Ostróda, Świętki
„Łączy Nas Kanał Elbląski”	Ul. J.A. Komeńskiego 40, 82-300 Elbląg	Elbląg, Godkowo, Gronowo Elbląskie, Iława, Kisielice, Mał- dyty, Markusy, Miłomłyn, Pasłęk, Rychliki, Susz, Zalewo
„Ziemia Lubawska”	Ul. Wybudowanie 4, 13-306 Kurzętnik	Biskupiec, Grodziczno, Kurzętnik, Lubawa, Nowe Miasto Lubawskie, Rybno
„Brama Mazurskiej Krainy”	Pl. Wolności 1, 13-100 Nidzica	Działdowo, Dźwierzuty, Iłowo-Osada, Janowiec Kościelny, Janowo, Jędwabno, Kozłowo, Nidzica, Płońska, Rozogi, Szczytno, Świętajno, Wielbark
„Barcja”	Pl. Piłsudskiego 1, 11-400 Kętrzyn	Barciany, Kętrzyn, Korsze, Reszel, Sępólno

LGD mają na celu rozwój obszarów wiejskich, aktywizację i integrację społeczności lokalnej, promocję obszarów wiejskich oraz ich zrównoważonego rozwoju. Wspomagają rozwój przedsiębiorczości, ochronę środowiska i dziedzictwa kulturowego. W ramach LGD można starać się o otrzymanie dofinansowania, otrzymania dotacji na rozwój przedsiębiorczości. LGD Organizują konkursy grantowe (np. „Działaj Lokalnie”); na terenach, które są objęte Lokalną Strategią Działania. Składanie wniosków odbywa się poprzez tzw. „Generator Wniosków”.

VI. PRZYKŁADOWE DOTACJE NA START

Projekt „Zostań Przedsiębiorcą 2”

Projekt „Zostań przedsiębiorcą – dotacje na start 2” jest realizowany przez Centrum Doradztwa Europejskiego i Finansowego Lendo Łosko spółka jawna. Projekt realizowany w ramach umowy nr RPWM.10.03.00-28-0024/17-00 zawartej pomiędzy Województwem Warmińsko-Mazurskim – reprezentowanym przez Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie a Centrum Doradztwa Europejskiego i Finansowego Lendo Łosko spółka jawna.

Projekt jest realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, oś priorytetowa 10 – Regionalny rynek pracy, Działania 10.3 – Rozwój samozatrudnienia.

Okres realizacji projektu 01.03.2018-31.12.2021

Obszar realizacji projektu obejmuje powiaty: m. Olsztyn, powiat olsztyński.

Biuro projektu zlokalizowane jest w siedzibie:

Centrum Doradztwa Europejskiego i Finansowego Lendo Łosko spółka jawna
ul. Zientary Malewskiej 20 B, 10-302 Olsztyn
czynne od poniedziałku do piątku w godz. 08.00-16.00.
tel. 89 532 46 12, tel. 89 532 46 00
mail: barbara@cdef.pl; dns2@cdef.pl
www.cdef.pl/dotacje-na-start-2/

Powiatowe punkty konsultacyjne (PPK) mieszczą się w:

Lokalnej Grupie Działania Południowa Warmia w Barczewie
ul. Mickiewicza 40/10, 11-010 Barczewo
Tel. 89 674 04 85

Lokalnej Grupie Działania Południowa Warmia w Łąjsach
Łąjsy 3, 11-036 Gietrzwałd
Tel. 89 527 06 25

PPK funkcjonować będą co najmniej w okresie realizacji rekrutacji
tj. od 05.2018r. do 12.2020r. poniedziałku do piątku
w godzinach w godzinach 10.00-14.00

Celem projektu jest wzrost aktywizacji zawodowej 210 osób (114 kobiet) niepracujących (w tym osób niepełnosprawnych) z pow. i m. Olsztyn do podjęcia działalności gospodarczej przez udział w usłudze szkoleniowo-doradczej, a następnie wzrost o 204 os. liczby miejsc pracy w wyniku utworzenia i funkcjonowania przez min. 12 miesięcy 199 firm, wspartych bezzwrotnymi środkami finansowymi oraz usługami szkolenia specjalistycznego na ten cel do 12.2021 r.

Zaplanowane zadania to:

- rekrutacja – 225 os.
- usługa szkoleniowo-doradcza – 210 os.
- dotacja i wsparcie pomostowe – 199 os.

Efekty/Wskaźniki:

Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej – 204 os.

Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie – 199 os.

Pożyczki dla przedsiębiorców w ramach Regionalnego Funduszu Pożyczkowego

Pożyczka RPO1

Pożyczkę otrzymać może przedsiębiorca w rozumieniu ustawy o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2007 r. Nr 155 poz. 1095, z późn. zm.), spełniający warunki **mikro, małego** lub **średniego** przedsiębiorcy określone w ZAŁĄCZNIKU I do ROZPORZĄDZENIA KOMISJI (WE) NR 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. (Dz. Urz. UE L 214 z 9 sierpnia 2008 r. z późn. zm.) uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń blokowych), mający siedzibę na terenie województwa warmińsko-mazurskiego lub inwestujący na terenie województwa warmińsko-mazurskiego.

Pożyczkę otrzymać może także przedsiębiorca, o którym mowa w ust. 1 rozpoczynający działalność gospodarczą.

Przedmiotem współfinansowania ze środków pożyczki mogą być w szczególności:

- przedsięwzięcia podnoszące mobilność i konkurencyjność istniejących przedsiębiorstw oraz
- przedsięwzięcia związane z utworzeniem nowego przedsiębiorstwa.

Koszty kwalifikowane do finansowania ze środków pożyczki są ściśle związane z celami przedsięwzięcia i stanowią wydatki w kwotach brutto w szczególności na:

- zakup środków trwałych, takich jak: grunty, budowle, budynki, lokale, obiekty inżynierii lądowej i wodnej, maszyny, urządzenia, aparaty, środki transportu, narzędzia, przyrządy, wyposażenie, inne ruchomości,
- zakup przedmiotów, o których mowa w pkt. 1 nie zaliczonych do środków trwałych,
- zakup wartości niematerialnych i prawnych,
- zakup usług obcych np. robót: budowlanych, remontowych, montażowych i instalacyjnych, usług projektowych, usług: doradztwa specjalistycznego, sporządzania ekspertyz, przeprowadzania badań i analiz, usług szkoleniowych i promocji,

- zakup środków obrotowych (zwiększenie środków obrotowych firmy), przy czym dotyczy to wyłącznie przedsiębiorców mających siedzibę na terenie województwa warmińsko-mazurskiego,
- kaucje, zaliczki, opłaty franczyzowe itp., pod warunkiem, że ich zwrot przeznaczony zostanie na spłatę pożyczki lub na dalszy rozwój firmy.

Pożyczka RPO2

Pożyczkę otrzymać może przedsiębiorca w rozumieniu ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jednolity Dz. U. 2010 nr 220 poz. 1447), spełniający warunki **mikro, małego** lub **średniego** przedsiębiorcy określone w ZAŁĄCZNIKU I do ROZPORZĄDZENIA KOMISJI (WE) NR 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. (Dz. Urz. UE L 214 z 9 sierpnia 2008 r. z późn. zm.) uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń blokowych), mający siedzibę na terenie województwa warmińsko-mazurskiego lub inwestujący na terenie województwa warmińsko-mazurskiego.

Pożyczkę otrzymać może także przedsiębiorca, o którym mowa w ust. 1 rozpoczynający działalność gospodarczą.

Przedmiotem współfinansowania ze środków pożyczki mogą być w szczególności:

- przedsięwzięcia podnoszące mobilność i konkurencyjność istniejących przedsiębiorstw oraz
- przedsięwzięcia związane z utworzeniem nowego przedsiębiorstwa.

Koszty kwalifikowane do finansowania ze środków pożyczki są ściśle związane z celami przedsięwzięcia i stanowią wydatki w kwotach brutto w szczególności na:

- zakup środków trwałych, takich jak: grunty, budowle, budynki, lokale, obiekty inżynierii lądowej i wodnej, maszyny, urządzenia, aparaty, środki transportu, narzędzia, przyrządy, wyposażenie, inne ruchomości,
- zakup przedmiotów, o których mowa w pkt. 1 nie zaliczonych do środków trwałych,
- zakup wartości niematerialnych i prawnych,
- zakup usług obcych np. robót: budowlanych, remontowych, montażowych i instalacyjnych, usług projektowych, usług doradztwa specjalistycznego, sporządzania ekspertyz, przeprowadzania badań i analiz, usług szkoleniowych i promocji,
- zakup środków obrotowych przez przedsiębiorcę rozpoczynającego działalność gospodarczą i/lub w przypadku nowego przedsięwzięcia realizowanego przez przedsiębiorcę i/lub zmiany profilu/rozszerzenia/zwiększenia działalności, przy czym dotyczy to wyłącznie przedsiębiorców mających siedzibę na terenie województwa warmińsko-mazurskiego,
- kaucje, zaliczki, opłaty franczyzowe itp., pod warunkiem, że ich zwrot przeznaczony zostanie na spłatę pożyczki lub na dalszy rozwój firmy.

Warmińsko-Mazurska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Olsztynie
Plac Gen. Józefa Bema 3, 10-516 Olsztyn
tel.: 89 521 12 50 - sekretariat, fax: 89 521 12 60 - sekretariat
e-mail: wmarr@wmarr.olsztyn.pl

Punkt Informacyjny RPO WiM na lata 2014-2020
Tel. 89 521 12 54, 89 521 12 53
email: piwmarr@wmarr.olsztyn.pl

VII. ROZWÓJ EKONOMII SPOŁECZNEJ I GOSPODARSTW OPIEKUŃCZYCH

Rolnictwo społeczne to innowacyjne podejście łączące koncepcję rolnictwa wielofunkcyjnego oraz usług społecznych w tym opieki zdrowotnej na poziomie lokalnym. Rolnictwo społeczne zawiera się w wielu działaniach odpowiadających na potrzeby o charakterze opiekuńczo-społecznym. Stosuje się tu takie synonimy jak: rolnictwo opiekuńcze, rolnictwo dla zdrowia, zielona apteka, zielone ćwiczenia, terapia rolnicza. W obszary rolnictwa społecznego wchodzi: zajęcia reedukacyjne i terapeutyczne, integracja w świecie pracy i włączenie społeczne, działania pedagogiczne oraz usługi opiekuńcze. W Polsce po przyjęciu przez Komitet Ekonomiczno-Społeczny CDR o/Kraków przyjmuje się cztery kategorie gospodarstw społecznych:

- Gospodarstwa terapeutyczne.
- Gospodarstwa prowadzące działania o charakterze włączenia społecznego i zawodowego.
- Zagrody edukacyjne.
- Gospodarstwa opiekuńcze.

Rozwój ekonomii społecznej (ES) ma za zadanie przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu, aktywizacji lokalnej społeczności oraz tworzenia miejsc pracy. Szczególne działania są tu skierowane na aktywizację ludzi z niepełnosprawnością, uzależnieniami, czy zapobieganiem bezdomności. W województwie warmińsko-mazurskim umożliwiają następujące przedsięwzięcia: stworzenie kompleksowej sieci wsparcia w postaci ośrodków wsparcia ekonomii społecznej (OWES), inkubatorów przedsiębiorczości społecznej (IPS)/ inkubatorów ekonomii społecznej (IES), oraz operatorów dotacji dla spółdzielni socjalnych. Szeroko zakrojoną edukację na temat ekonomii społecznej i promocję idei ekonomii społecznej, formowanie partnerstw lokalnych, w tym zespołów powiatowych na rzecz ES, uwzględniających zaangażowanie samorządów lokalnych, które warunkują dobry klimat zakładania działalności w ramach ES. Rozwój sektora ES w ostatnich latach warunkuje wzrost zakładania i działania spółdzielni socjalnych na lokalnym rynku. Więcej na temat Ekonomii Społecznej można się dowiedzieć w Stowarzyszeniu WaMa-COOP w Olsztynie.

VIII. LITERATURA

- <http://www.cdef.pl/dotacje-na-start-2/opis-projektu.html>
- <http://www.wmarr.olsztyn.pl/rfp/>
- *Koncepcja wielofunkcyjności jako element zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich*. M. Adamowicz, M. Zwolińska-Ligaj. *PEFIM* nr 51 t. II. 2009: 11-12.
- *LGD* http://ksow.pl/baza-lgd-2014-2020.html?no_cache=1&lgd=1412&cHash=6960234576
- *Materiały informacyjne Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego* <https://www.krus.gov.pl/aktualnosci/dokument/artikul/informacja-dla-rolnikow-i-domownikow-ktorzy-podlegajac-ubezpieczeni-u-w-krus-dodatkowo-prowadza/>
- *Materiały informacyjne ze strony CDR Kraków kurs e-learnigowy „Gospodarstwa Opiekuńcze – nowe wyzwania dla obszarów wiejskich”*.
- *Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Broszura informacyjna* wydana przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Warszawa, 2016: 13-15.
- *Rolniczy Handel Detaliczny. Broszura W-MODR Olsztyn*. M. Bieciuk, 2017: 3-4.
- *Wielofunkcyjność rolnictwa. Kierunki badań, podstawy metodologiczne i implikacje praktyczne IR-WiR PAN*. Pod red. J. Wilkina, 2010:23.
- *Wojewódzki Program Rozwoju Ekonomii Społecznej Warmia i Mazury 2015-2020*. 2015:7.
- *Fot. Natalia Machątek*

Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego *(adres, kontakt)*

PZDR w Bartoszycach , ul. 11 Listopada 4, tel. 89 762 22 05, pzdr.bartoszyce@w-modr.pl
PZDR w Braniewie , ul. Kościuszki 118, tel. 55 243 28 46, pzdr.braniewo@w-modr.pl
PZDR w Działdowie , Lidzbark, ul. Jeleńska 6 lok. 13/2, tel. 23 696 19 75, pzdr.dzialdowo@w-modr.pl
PZDR w Elblągu , ul. Nowodworska 10B, tel. 55 235 32 36, pzdr.elblag@w-modr.pl
PZDR w Elku , ul. Zamkowa 8, tel. 87 621 69 67, pzdr.elk@w-modr.pl
PZDR w Giżycku , ul. Przemysłowa 2, tel. 87 428 51 99, pzdr.gizycko@w-modr.pl
PZDR w Gołdapi , ul. Wolności 20, tel. 87 615 19 57, pzdr.goldap@w-modr.pl
PZDR w Iławie , ul. Lubawska 3, tel. 89 649 37 73, pzdr.ilawa@w-modr.pl
PZDR w Kętrzynie , ul. Powstańców Warszawy 1, tel. 89 751 30 93, pzdr.ketrzyn@w-modr.pl
PZDR w Lidzbarku Warm. , ul. Krasickiego 1/48, tel. 89 767 23 10, pzdr.lidzbark@w-modr.pl
PZDR w Mrągowie , ul. Bohaterów Warszawy 7a/2, tel. 89 741 24 51, pzdr.mragowo@w-modr.pl
PZDR w Nowym M.Lub. , ul. Jagiellońska 24d, tel. 56 474 21 88, pzdr.nowe.miasto@w-modr.pl
PZDR w Nidzicy , ul. Słowackiego 17, tel. 89 625 26 50, pzdr.nidzica@w-modr.pl
PZDR w Olecku , ul. Kolejowa 31, tel. 87 520 30 31, pzdr.olecko@w-modr.pl
PZDR w Olsztynie , Biskupiec, ul. Niepodległości 4A, tel. 89 715 22 59, pzdr.olsztyn@w-modr.pl
PZDR w Ostródzie , Grabin 17, tel. 89 646 24 24, pzdr.ostroda@w-modr.pl
PZDR w Pisz , ul. Wojska Polskiego 33, tel. 87 423 20 33, pzdr.pisz@w-modr.pl
PZDR w Szczytnie , ul. Kościuszki 1/6, tel. 89 624 30 59, pzdr.szczytno@w-modr.pl
PZDR w Węgorzewie , ul. Kraszewskiego 40, tel. 87 427 12 21, pzdr.wegorzewo@w-modr.pl

PRZEDSIĘBIORSTWO
FAIR PLAY 2011

POLSKA
JAKOŚĆ

FIRMA GODNA
ZAUFAANIA

Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
z siedzibą w Olsztynie

ul. Jagiellońska 91, 10-356 Olsztyn
tel. 89 535 76 84, 89 526 44 39

e-mail: sekretariat@w-modr.pl
www.w-modr.pl

PRZEDSIĘBIORSTWO
FAIR PLAY 2011

